

קובץ

עמודי דשמואל

ביני עמודי דרבינו הגדול
מרן רבי שמואל אויערבאך זצוקלה"ה

ממשא דבריו בהיכל הכולל

מילי דהספידא

יו"ל ביום השלושים להסתלקותו ט' ניסן תשע"ח
מעמד תחילת כתיבת ספר תורה לע"נ להיכל הכולל

הגאונים 4 שערי חסד ירושלים

דברי רבינו הגדול מרן רבי שמואל אויערבאך זצוקלה"ה

סיום מסכת נדה וציון שנת העשור ל'כולל שוטנשטיין' עיה"ק ירושלים ת"ו
סוף זמן חורף תשע"ז

אני לא יכול לסרב לידידנו ראש הכולל הגאון רבי שמואל הרמן שליט"א, יש כאן כבוד התורה, אין לי הרבה מה לדבר פה על השמחה, האברכים הם בעלי השמחה...

אני לא אומר פשט אלא מילתא דבדיחותא במה שכתוב (שבת קיח): ואמר אביי תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן, דוקא צורבא דרבנן שהוא החרף והלמדן כי שלים מסכתא עבידנא יומא טבא לרבנן, סתם בעה"ב שמסיים מסכת זה לא חידוש... רק למדן שלמד בעיון אם הוא שלים מסכת זה 'גיוואלדיקע מעשה'.

ובפרט מסכתא נדה כפי שמובא בתיקוני זוהר עני ורוכב על חמור, 'עני' זה עירובין נדה יבמות, שהם המסכתות החמורות. (יעוי' זוהר כי תצא (רע"ו ע"א) עני ורוכב על חמור עני איהו תמן בסימן עירובין נדה יבמות, ובתיקון"ז (בתיקונים הנוספים תיקונא עשיראה) איתא חמור איהו חמור בחומרא דמתניתין ות"ח דשליט עליה אתמר ביה עני ורוכב על חמור וכו' עיי"ש).

אני גם רואה 'את הלחץ זה הדחק' כל העול הגדול שמונח על גבי ר' שמואל, כמה שהוא טורח, ובווער בו אש התורה, וממילא זו שמחה גדולה שרואים את הנחת דקדושה, אברכים מופלגים ויקרים, השנים הכי טובות

אלו השנים של הכולל, כמובן כל אחד במקומו יצליח אני לא בא לאפוקי... אבל באנו להחזיק את היקר שביקרים.

זה הזמן שבו יצאנו מהחודש שקיימו וקיבלו מאהבה, כתוב (דברים א' ג-ו) "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש וגו' הואיל משה באר את התורה הזאת", זהו חודש שבט, נמצא שחודש שבט הוא החודש של ביאור התורה, שהרי בו זכו להבין את התורה. אני זוכר זאת מהמהר"ל [וכך גם בשפת אמת] שזהו השורש גם למה שיש בבריאה שבאותו הזמן יש התחדשות באילנות וכו', שהרי 'איסתכיל באורייתא וברא עלמא' מכיון שזה זמן שיש בו ביאור התורה, מה שהתורה מתבהרת זה משפיע עד למטה למטה, ובכל הבריאה יש בירור וביאור [ויש לבאר בזה את מחל' ב"ש וב"ה, שב"ש הם חריפי טפי אז הם תופסים זאת מיד בר"ח, משא"כ שיטת ב"ה זה בט"ו שזהו תוקפו של חודש]

התורה היא חוק אין להרהר אחריה, התורה היא יראה - 'יראת התורה' התורה ניתנה ביראה ובגבורה, היא ניתנה בגבורה כמו שהיא באמת, "כפה עליהם הר כגיגית" וכתוב (שבת קכט:) יומא טבא דעצרת נפיק ביה זיקא ושמיה טבוח, דאי לא קבלו ישראל תורה הוה טבח להו לבשרייהו ולדמייהו, אם ישראל לא היו מקבלים את התורה אותו שד היה טובח בהם, ומבאר המהר"ל שהתורה מוכרחת לרדת לא סתם בצורה שהיא דבר טוב - 'פיינע זאך', אפילו דבר מאוד טוב... התורה זה נורא ואיום! ואם לאו פה תהא קבורתכם! וכך מוכרח שתהיה הצורה שמקבלים את התורה.

ויש לבאר שהקבלה מאהבה זה אחר חודש שבט, שאחרי "הואיל משה באר את התורה הזאת" הם הגיעו לדרגה של קבלה מאהבה מכיון שהתורה היתה מבוארת להם הם קיבלוה מאהבה, ולכן אחר חודש שבט

יש את חודש אדר ופורים שבו קיבלו את התורה מאהבה. ומסתמא "הואיל משה באר את התורה הזאת" זה היה גם הכנה להסתר פנים הגדול שהיה בזמן הפורים סוף כל הניסים "אנוכי אסתר אסתיר".

רש"י בתענית (כט.) אומר משנכנס אדר מרבים בשמחה ימי נסים היו לישראל פורים ופסח. כאן מגיעים ליסוד הגאולה - יציאת מצרים וקבלת התורה, כל יציאת מצרים היה בשביל קבלת התורה וכמו שכתוב "שלח עמי ויעבדוני", הם לא יעשו דבר אחר אלא רק 'ויעבדוני',

כתוב במדרש (שמות רבה ו' ה' ובמכילתא פרשת בא פרשה ה') "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח" וכי יש לך אדם שהוא מתבשר בשורה טובה ואינו שמח, רבו מוצאי לחירות אינו שמח, אלא שהיה קשה בעיניהם לפרוש מעבודה זרה. אדם שקוע בצרה ובאים לנחם אותו, בדרך כלל הוא שומע פחות או יותר, אבל כאן הם לא שמעו אל משה, כי היתה להם בעיה שהם היו שקועים בעולם הזה, היצר הגדול והנורא של ע"ז, אם משה רבינו היה בא אליהם ומבשר להם סתם להשתחרר, זה בסדר, אבל הוא בא לומר להם, הקב"ה צריך אתכם בשביל לעבוד אותו - "משכו וקחו לכם" תעזבו את העבודה זרה, וזה היה קשה עליהם. עיקר יציאת מצרים זהו קבלת התורה - תעבדון את האלוקים על ההר הזה, ובלא זה אין ענין ביציאת מצרים.

ב"ה רואים אברכים לנים בעומקה של הלכה, בשעה שרבים קמים על התורה ח"ו היו לא תהיה, אלו אחים טועים שאורך הגלות העבירה אותם על דעתם... רואים כאן אברכים דבקים בתורה, עמלים, מחדשים, אין לך שמחה גדולה מזו, אין לך תקווה גדולה מזו. הקב"ה יחזקם ויאמץ, שהקב"ה יתן דעה ובינה לאנשים שנותנים הכסף בשביל זה, שיצליחו בזכות התורה, הקב"ה ירחם עליהם, שיהיה בהרחבת הדעת ותרבה הדעה

להגדיל תורה ולהאדירה. ונזכה לקבל את חג המצוות - הגאולה הגדולה
במהרה בימינו, ונזכה לחג כשר ושמח בהתרוממות ולעבוד את ה'
בשמחה בהשגות גדולות, ובקרוב נזכה לקבל משיח צדקנו במהרה
בימינו אמן ואמן.

אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה

מִרְנ רבינו ראש הישיבה רבי שמואל אויערבאך זצוקלה"ה

בהספד על הגאון הגדול רבי עקיבא קיסטר זצוק"ל בהיכל כולל שוטנשטיין

יראתי בפצותי שיח להשחיל, אני אומר את זה כפשוטו, יש לי פחד נורא, לא רק עכשיו כאילו רק אחרי מותו התעוררנו, אבל באמת גם בחייו התעוררנו ממנו לא פחות, מי שראה אותו זה לא היה חידוש להתעורר ממנו.

לבוא ולדבר להספיד את האדם הגדול הזה, הקב"ה מראה לנו שהגם שיש ירידת הדורות באופן כללי אך זה לא גזיה"כ, אלא מי שנשאו ליבו לכתר תורה, זוכה, אינני יודע אם הוא חשב על כתרים... אך כל מעשיו היו כך. לבוא להספיד, הרי כל הענין שמתעוררים זה לאחר הפטירה, אבל אצלו היה התעוררות גדולה גם בזמן שחי, לא רק הנהגות על דורות קודמים 'פעם היה' 'פעם היה'.

תכלית הסיפורים זה לא סתם להתלהב, התכלית היא להבין את זה למעשה, להיות נאה מקיים, אני מזכיר תמיד על מה שכתוב (קהלת ה' ד') "כי אין חפץ ה' בכסילים את אשר תדר שלם, טוב אשר לא תדר משתדור ולא תשלם" שזה לאו בדוקא 'תדור' לענין ממון, אלא אדם מתעורר ומתלהב ומקבל על עצמו זו התעוררות שאסור לזלזל בזה, אך כאשר באים אחר כך ואין את ה'למעשה', אין חפץ ה' בכסילים! בתחילה הוא

הרגיש והתעורר אבל עכשיו כבר יותר קשה לו... צריך להתבונן שהתעוררות תהיה למעשה.

רבינו הגר"א במשלי על הפסוק (י' כ') "לב רשעים כמעט" אומר לשון מאוד קשה, אבל אלו דבריו [זהו הספר היחידי שנדפס בחייו והגר"א ראה את זה] שכאשר שומעים את דברי המוסרים ומתעוררים, ואח"כ זה נחלש 'מעמיא מעמיא ואזלא', ליבם רך ואינו נכנע מדברי המוסר אלא לשעה מועטת, ואחר כך חוזר להיות כבראשונה, והגר"א מבאר את זה עה"פ לב רשעים כמעט, שמדובר על מי שכן יש לו לב והוא מתעורר, אבל בכל אופן הוא רשע מכיוון שהוא 'כמעט', הוא לא ממשיך עם ההתעוררות.

ואפילו שהמצב היום שיש ירידות גדולות ה"י אך עדיין כל אחד מחוייב כפי מה שהוא לעלות. הגמ' אומרת (תענית י.) התחילו היחידים מתענים, מאן יחידים רבנן. כל אחד חי ביחס לאחרים, אבל רבנן הם יחידים הם דורשים מעצמם עד הסוף ולא מודדים את עצמם רק לפי האחרים. וזאת ראינו בדמות לפנינו שכל ימי חייו מיום עמדו על דעתו ממש יגע, מהיחידים בדור בעמל והיגיעה שזהו העיקר, ואח"כ כמה הוא זכה... העמילות בתורה והשקידה זהו העיקר, הלימוד בהמשכיות לא בפרקים ח"ו, ראינו דמות לפנינו ממש ממש ימים כימים, ימים כלילות.

מתגבר כארי ממש גם בימי צעירותו - שאז ראשו של האדם רועש וגועש, ואע"פ שלא נמשכים ממש אחר העולם מ"מ מסתכלים חוץ לד' אמות, רב לא נסתכל חוץ לד' אמותיו ואם היה מסתכל חוץ לד"א הוא כבר לא היה רב - תנא ופליג, המושג של חוץ לד' אמות זה לראות את העולם, לא רק את מקומו - "שבו איש תחתיו", ומעלה זו היתה הכי קשה לתלמידים, ולכן רב ששת סימא את עיניו כי רצה לא להסתכל חוץ לד' אמות, כדברי הר"ן בקידושין (לא.).

הגברא רבא הזה ר' עקיבא זצ"ל היה בו 'בן אדם למקום' לא על חשבון 'בן אדם לחברו', ר' ישראל סלנטר מרחיב בזה על יהודי עובד ה' גדול בערב יו"כ, והוא עצמו בא לשם בתור אורח, ושאל ממנו משהו, ואותו עובד ה' לא ענה לו מרוב דביקותו בה', ואמר הגרי"ס מה אני אשם שהוא עושה עכשיו תשובה... וכאן ראינו זאת בצורה הנוראה ביותר בלא שום גוזמא עם כל דביקותו, ב"א לחבירו היה יקר אצלו, כל קניני התורה ביחד 'היש לכם אב או אח' - ב"א למקום עם ב"א לחבירו, 'את ה' אלוקיך' 'ואהבת לרעך כמוך' אינני יודע מה קשה יותר זה או זה. הוא עמל בתורה מתוך יסורים, כאשר דיברנו באיזה ענין הוא נזכר שיש על זה אבנ"ז והלך לבית הכנסת בעצמו, ולא הטריח ע"י שליח, כדי לחפש הספר אע"פ שהיה חולה מאוד.

קשה לי לדבר, אך כאן זה רק להתפעל ולהתרגש, על אדם כזה אין צריך להגזים, תמיד יש מעלות ומותר להוסיף קצת לפי ההלכה (יו"ד סי' שד"מ), וזה מפני שלפעמים חסר בהספד, ולא מספיק, ולכן מותר וצריך להוסיף, אבל א' שבמעלותיו הוא מיוחד בדורו 'איש כי יפליא', אדם כזה גם ע"פ הלכה אסור להגזים מכיוון שאין צורך לזה. ואדרבה, הוא אינו שייך לנו ובלי שום גוזמא כלל וכלל.

הלכתי פעם לביתו לבקש שיגידו לו שצריך קצת לנוח, וענו לי שזה לא עוזר, אם מכבים את החשמל הוא לומד עם פנס מתחת השמיכה, תמיד יגע בלי שום התנשאות זה היה חידוש כמו שראו בחייו. כל כולו 'השכם וערב', לא ידע מה זה לנסוע לנוח, שמעתי שבזמן שנסע לשוויץ כאשר היה חולה, אלו שהיו עימו ראו שלא שינה מדרכיו כלום, בלא שום ביטול, רק שכב ליד חלון שיהיה לו קריר וכו' אבל בלא שום ביטול.

זאת חוקת התורה, חוקה זה גם מלשון חקוק, שהתורה נחקקת, שגם אם
אנו מבינים את התורה אך השורשים הם חוק בלא הבנה [כמו להבדיל
בבריאה שגם כאשר מבינים דברים אך בשורש עצמו אין הבנה, זהו
הבריאה]. ובתורה כתוב חוק שאין דברי תורה מתקיימים אלא במי
שממית עצמו, זה יותר חיים, התורה תחייה בעליה. תמיד קנאתי איך הוא
אומר אהבה רבה, באהבה רבה שלו יש טעם, רוב הימים אחר כל לילה
היה צריך להוציא אותו בברכת התורה, הוא יכול לומר אהבה רבה, כל
החיים היה אצלו שבועות!

ימית עצמו לפני שמת, חיים ארוכים, כמה שהוא חי לא זכינו... אבל חיים
מלאים, אשרי מי שזכה לכך, השמים בוכים, הקב"ה ברא את השמים
שיתגלה כבודו בארץ לכן שמים בוכים, נסתלק א' שכל כולו היה נציג של
השמים בארץ, אורח חיים למעלה למשכיל מרקיע שחקים, וגם בזמנים
שצריך להלחם על הא' ב' זה לא פוטר שום דבר, עמל התורה כפשוטו,
ביקוש האמת כפשוטו, מי שקצת הכיר אותו, לא סתם חיפש מה להגיד
ומה לכתוב אלא להגיע לאמיתות של תורה ממש ועל זה תמיד הוא ביקש
ברכות, על אמיתות של תורה.

הסותם אוזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה, הקב"ה משמיע לנו את
התורה - אוזן ששמעה מהר סיני, ואדם לא רוצה לשמוע, ואחר כך הוא
רוצה שה' ישמע את תפילתו? הרי הוא בעצמו לא שומע את דבר ה' אז
לכן גם הקב"ה לא שומע אותו, אבל אם אותו פה שמלא בתורה כל הזמן,
בוודאי שתהיה תפילתו נשמעת. יש בזוהר שהמלאכים שוחקים כאשר
אדם אומר ה' שפתי תפתח' הרי כל היום האדם מסתובב ומדבר לבטלה,
ורק שהוא בא לתפילה הוא מבקש 'שפתי תפתח'...

קשה להאריך מפני הציבור, אמרתי קצת ראשי פרקים מפני כבודו. וכמו שאמרנו התכלית זה להתעורר למעשה כלשון הרמב"ם בכמה מקומות (בהל' מזוזה פ"ו הי"ג ועוד) 'יעור משנתו', הבעיה של האנשים שמאמינים בה' ובתורתו אך יש איזה שינה, הטבע משכח, העולם מרדים ומבלבל את הראש עם כל הצרות, זכינו לראות צדיק כתמר יפרח, כארז בלבנון ישגה, שתולים בבית ה' יפריחו, אך לא זכינו להמשך... ועלינו להתעורר למעשה שזהו החובה עכשיו.

שיהיה מליץ יושר על הביהמ"ד הזה בראשות ידידנו הגאון רבי שמואל הרמן שליט"א שהבין בחייו את החכמה והביאו להשפיע מרוב אורו וצדקתו ומכל המציאות שלו, שיהא מליץ יושר על האלמנה ובני ביתו על כל כלל ישראל ושנזכה באמת לשבור את היצר הרע, שהקב"ה ירחם עלינו ויסיר חרפת עמו ויגלה כבוד מלכותו במהרה בימינו, אמן אמן.

מאמר בענין שלא לשמה בתורה

מאת רבינו הגדול

מרן רבי שמואל אויערבאך זצוקלה"ה וזיע"א

נו"נ ע"י תלמידו הגאון רבי אליהו וויינר שליט"א

מראשי ישיבת דעת אליהו

א

אמר ר' יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אע"פ שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה [פסחים נ' ב'], ובסוטה [מ"ז א'] והוריות [י' ב'] מביאה הגמ' ראייה לזה שבשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק הרשע זכה ויצתה ממנו רות וכו',

והנה נודע דברי נפש החיים בפרקים [פ"ג] כי העסק בתורה שלא לשמה הוא למדרגה שמתוך כך יוכל לבא למדרגת לשמה, כמו שבלתי אפשר לעלות מהארץ לעליה אם לא דרך מדרגות הסולם, עוד כתב שם בסוף הפרק כי אין הפירוש בדוקא שיבוא מזה לשמה עד שאחר כך יעסוק בה תמיד כל ימיו רק לשמה, אלא היינו שבכל פעם שהוא לומד בקביעות זמן כמה שעות רצופים בלתי אפשר שלא יכנס בלבו באמצע הלימוד עכ"פ זמן מועט כונה רצויה לשמה.

ולפ"ז ביאור הדברים במה שאמרו חז"ל לעולם יעסוק בתורה שלא לשמה, היינו משום שמתוך כך בא לידי לימוד תורה לשמה, ולכן אף הלימוד תורה שלא לשמה אהוב לפניו לפי שזה הדרך לבוא לידי לימוד לשמה, ויש לתמוה דבגמ' הביאו ראייה מבלק שהקריב קרבנות שלא

לשמה וזכה ויצתה ממנו רות, והרי שם היה המעשה שלא לשמה בלא שום תכלית לבוא לידי לשמה, אלמא אף השלא לשמה לבדו יש לו תכלית לעצמו.

ונראה דודאי אם לא היה בקיום התורה והמצוה אור גדול בעצם קיומם אף כשהם נעשים שלא לשמן, לא היה שייך לבוא מתוך כך לידי התכלית הנרצית לעשות אותם לשמן, לפי שיש סתירה עצומה בין עשיה לשמה לעשיה שלא לשמה, דבעשיה שלא לשמה הוא מעמיד את עצמו ורצונו ועושה לתועלתו ולצורך עצמו, ואילו עשיה לשמה היא עשיה לשם ה' באופן שהוא מבטל את עצמו לעשות רצון ה', ואיך מתוך עשיה שעושה לשם עצמו יבוא לידי כך שיבטל עצמו ורצונו לעשות רצון קונו.

אלא רק מתוך כך שיש בעצם המעשה של קיום התורה והמצוה אור גדול ותיקון העולמות שייך שמתוך קיומם שלא לשמן יבוא לידי לשמן, שעל ידי קיום המצוות ולימוד התורה הוא מתעלה ומזדכך ובא לתכלית הנרצה לעשותן לשמן, ועל זה הביאו הוכחה מבלק הרשע דאף שעשה הכל שלה לשמה ולקללה איכוין, היה כח ותוקף בעצם המעשה שעשה וזכה שיצתה ממנו רות.

וזה ביאור הגמ' בערכין ט"ז. תוכחה לשמה וענוה שלא לשמה הי מנייהו עדיפא, אמר ליה ולא מודית דענוה לשמה עדיפא דאמר מר ענוה גדולה מכולם שלא לשמה נמי עדיפא דאמר ר' יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה שלא לשמה וכו',

ומכאן הוכיח הנפש החיים שם דתורה שלא לשמה עדיפא ממצוות לשמן, כשם שתורה לשמה עדיפא ממצוות לשמן, והדברים ברורים כפי שנתבאר דגם בתורה ומצוות שלא לשמן יש מעלה וקדושה בעצם עשיית המעשה, דאם כל ענינים הוא רק שמתוך כך הוא בא לידי לשמה, מנלן

דמצוה שהיא גדולה יותר כשהיא לשמה כמו כן יש לה מעלה כשהיא שלא לשמה, אבל אם גם כשהיא שלא לשמה יש לה את קדושת המעשה, מסתבר דכשבאים לדון הי מנייהו עדיפא אזלינן בתר מעשה, וכל שהמעשה הוא מעולה וגדול יותר מחבירו הוא קודם.

והנפש החיים מבאר לן שחכמים הורנו את הדרך אשר ילך בה האדם, שדרך האדם שאינו בא בבת אחת למדרגה הגבוהה והשלימה לעשות ולקיים תורה ומצוות לשמן, אלא לעולם ילמוד אדם שלא לשמה שזו ההתחלה וכמעט שאי אפשר בלא זה, אך גם בהיותו עושה שלא לשמה תהא מחשבתו לתכלית הנרצית לזכות להיות עושה לשמה, וזהו שאמרו שמתוך כך בא לידי לשמה, שיעשה שלא לשמה באופן שיבוא מתוך זה לעשות לשמה, ואז הוא מעלה את השלא לשמה למדרגה גבוהה יותר שכבר רואים בה את התכלית השלימה של עשיית המעשה לשמה.

ב

הרמב"ם בפ"י מהל' תשובה כתב ואמרו חכמים לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, והשמיט הרמב"ם את המצוות וזכר רק תורה, אמנם מכל דבריו שם באותו הפרק נראה דהוא הדין במצוות וכן כתב הגר"ז בהל' תלמוד תורה פ"ד הלכה ג', וכן מתפרש המשך דברי הרמב"ם שם שכתב לפיכך כשמלמדין את הקטנים ואת הנשים וכלל עמי הארץ אין מלמדין אותן אלא לעבוד מיראה וכדי לקבל שכר, אבל האגלי טל בהקדמה כתב דהרמב"ם דקדק וכתב דוקא תורה ולא מצוות יעו"ש.

ובירושלמי פ"א דחגיגה הלכה ז' אמרו כן רק לגבי תורה ר' חונה אמר למד תורה שלא לשמה שמתוך שלא לשמה את בא לשמה, ונראה דיש מקום לבאר שיש ענין מיוחד בתורה שילמוד אדם שלא לשמה שמתוך כך יבוא לשמה, יותר מהמצוות שעושה אותן שלא לשמן, דאז אין זה מביאו כל כך לידי לשמה, ואפשר לבאר דבר זה בכמה אופנים:

א. מצות תלמוד תורה היא יומם ולילה כמו שנאמר לא ימוש ספר התורה הזה מפיו והגית בו יומם ולילה, ואם יבוא אדם להכין עצמו לתלמוד תורה רק לשמה מפסיד הוא בינתים את המצוה ברגעים אלו, וא"כ מכלל מצות תלמוד תורה שנצטוינו עליה יומם ולילה, שמיד ילמוד אדם תורה אפילו שלא לשמה, וזה עצמו תחבולה להביא אותו לידי לשמה, אבל במצוות שייך יותר ההכנה למצוה לעשותה לשמה כפי שראוי לעשות.

ב. עוד נראה דכיון שיש בתורה אור רב ועצום כל כך יותר מן המצוות, וכמאמרם ז"ל במו"ק [ט' ב'] כל חפצין לא ישוו בה ואפילו חפצי שמים, ובסוטה [כ"א א'] עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה, וכן אמרו שם כי נר מצוה ותורה אור תלה הכתוב את המצוה בנר ואת התורה באור מה אור מגין לעולם אף תורה מגינה לעולם, לפיכך יש בעצם המעשה של תלמוד תורה כח לרומם את האדם ולהעלותו להביאו לידי עשייה לשמה.

ג. עוד נראה דכל הגדר של מצוה שהוא עושה מעשה שצוה ה' יתברך, וכאשר הוא עושה את המעשה שלא לשמה, מגרע את עצם המעשה מצוה, לפי שאין רואים בזה פעולה של מצווה על ידי מי שצווה אותו, שזה מהות הענין של מצוה, אבל התורה היא מציאות לעצמה וגילוי כבודו יתברך, ולכן בכל אופן שהוא שייך לתורה ואפילו שלא לשמה, חופף עליו אור התורה ואין כל כך גרעון בעצם התורה שהוא לומד.

ד. עוד נראה לפי ביאור הרמב"ם שביאר בהל' תשובה שם דענין עשיה לשמה היינו העושה מאהבה, [והגר"א מפרש בכמה מקומות [בתקו"ז וש"מ] דלשמה היינו שלומד על מנת לעשות, ושלא לשמה היינו שעושה כן מחמת הרגל של מנהג אבותיו בידו [ח"י הגר"א ברכות י"ז א'], ולפי דבריו מבואר בפשיטות יותר הא דמתוך שלא לשמה בא לשמה, דאין כאן סתירה בין העושה שלא לשמה לבין העושה לשמה, אלא שלא שם ליבו ללמוד תורה ע"מ לעשות, אבל לפירושים אחרים העושה שלא לשמה מחשב לשם עצמו והעושה לשמה מבטל עצמו לגמרי ועושה לשם ה' וזה שני דברים הפכיים זמ"ז], ועשיה זו שעושה מאהבה היא מדרגה גבוהה מאוד בשלימות מעשה המצוה כמו שכתב הרמב"ם שם שזו מעלת הנביאים, וכשעושה שלא לשמה שמחשב לצורך ולתועלת עצמו, הוא רחוק מאוד מתכלית הדברים לעשות לשמה מאהבה את ה', אבל כשלומד תורה יש בזה כח מיוחד להביא את האדם לאהבה את ה' יתברך, דהתורה עצמה היא גילוי כבודו יתברך, וקוב"ה ואורייתא חד הוא.

וכמובא משם מוהר"ח וואלוז'ין ז"ל בנוסח השיבנו אבינו לתורתך, אבינו הוא בחינת האהבה בין ישראל לה', דבתורה יש בחינה זו המביאתו לאהבה אותו, ולכן דוקא בתורה יש ענין מסוגל ביותר דאפילו אם לומד תורה שלא לשמה, יבוא לידי לשמה ללמוד ולעסוק בדברי תורה באהבה.

דברי הספד על רבינו הגדול

מרן רבי שמואל אויערבאך זצוקלה"ה

מאת תלמידו חביבו יד ימינו הגאון רבי יוסף פטרוב שליט"א

בהיכל כולל שוטנשטיין י"ב אדר תשע"ח

מה צריך אותי פה... כולם פה הכירו... אין לי מה לחדש לציבור פה... כולנו היינו פה כל אחד מרגיש, לכל אחד זה חלל אחר... זה לא אותו חלל לכל אחד אבל לכל אחד יש חלל, אני מרגיש משונה לעמוד פה להסביר לאנשים שהיו הכי קרובים אליו, להגיד לאנשים שחיו אותו, מה הוא היה בשביל כל אחד, ומה הוא נתן לכל אחד, איך כל אחד ראה אותו, מאיזה זווית, אלו ואלו דברי אלוקים חיים, דדא ביה כוליה ביה דדא ביה כוליה ביה, היה איש האמת, אם הוא אמת אז דדא ביה כולי ביה, דעת, כל אחד ראה את זה מהמקום שלו לפי מה שהוא משיג.

אתם מכירים אותי, אני לא איש של סיפורים, קשה לי, קשה לי לרדת במידה מסויימת לקטנות, מה הוא עשה, מה הוא ידע, מה הוא למד, זה השפלה בשבילי להתחיל לדבר ע"ז. אבל דבר אחד הוא תבע, לדעת מה אנחנו עושים, שזה לא יהיה לשווא, שלא יהיה סתם, אין המדרש עיקר אלא המעשה עיקר, אגרא דהספידא דלויי (ברכות ו:), להתעלות, שזה יהיה למעשה, סתם לכאוב את הכאב זה כלום, זה רק רע לכאוב, זה לא מוסיף כלום. מה הוא היה מבקש מאיתנו, שזה יהיה למעשה, שכל אחד יקח את מה שהוא ראה, את מה שהוא ידע.

הוא היה אומר אדם יודע נגעי עצמו – לב יודע מרת נפשו, אולי אין אדם רואה נגעי עצמו, כי קשה לו לראות זאת, אבל אדם יודע נגעי עצמו, וכמה הוא ביקש את זה שנדע בנגעי עצמו, לעמוד לפני ה', התביעה האין סופית מעצמו ומאתנו היה לתבוע עד הסוף עד הסוף בלי לרחם ברחמים עצמיים.

הוא דיבר איתי הרבה בזמן האחרון, וכפי שהוא היה קורא לזה, על החסד שהקב"ה עשה אתו שהיה צריך לשכב, הוא אמר שזה זמן כ"כ טוב לעשות חשבון הנפש, זה חסד ה', אבל זה נוקב וכואב וכואב עד התהום. כל אחד יודע שכל מה שהוא עשה, כל נשימה ונשימה, זה היה עד הסוף עם המחשבה, עם הלב, עם הלב הטהור, עם הלב מלא רחמים מלא אהבה לכל דבר, לתורה, לאמת, לאהוב את האמת, ללכת עם זה עד הסוף עד הסוף עד הסוף, לא לירא ולא לפחד, לאהוב את זה, כל הנשמה תהלל קה, ללכת עם זה, לעמוד לפני ה', להתהלך לפני ה'.

להתחיל לפרוט את זה לפרוטות, במקום הזה בפרט, זה להוריד את הדבר, זה לחלל את הדבר, לחלל את הלב, להקטין. "כבוד אלוקים הסתר דבר וכבוד מלכים חקור דבר", אם רוצים לכבד אותו, אז אולי זה חקור דבר, להביא לספר עוד סיפור עוד איזה מעשה, עוד חסד, לספר על ההשגות שלו. אבל אם רוצים כבוד אלוקים, מה הוא היה עם הקב"ה, זה הסתר דבר, לא צריך כ"כ לפרש את זה, בפרט פה.

הוא רק היה תובע, "אגרא דהספידא דלוי", להתעלות מעלה מעלה כל אחד ואחד, ולא לשכוח את המטרה בכל דבר, את התכלית, הוא היה אומר "ומשה ניגש אל הערפל" לא לראות רק את הקולות וברקים, את הסביב, אלא משה נגש אל הערפל - אל ה', ובכל דבר ודבר זה היה אצלו כך, לגשת לתכלית, להבין עד הסוף ולא לוותר.

והשמחה, זה קשה גם לתבוע עד הסוף וגם לשמוח, כמה שהוא היה קרוע עם עצמו, עם התביעות, וכל פעם הוא היה אומר לי - אבל צריך לשמוח עם מה שיש, היה רגיל לומר שצריך להיות שמח בחלקו גם ברוחניות, אף פעם הוא לא דיבר לאחרים אלא דיבר לעצמו, הוא היה כ"כ הרבה שנים קרוע עם עצמו, שבור בעצמו, מרוסק, ולאחר שהוא היה מרסק את עצמו, מחטט חיטוטי דשכבי, חיטוטים שהיו הורגים אותו, היה אומר לי אבל אולי גם זה עצת היצר, החיטוטים האלו זה עצת היצר אם זה מוריד את השמחה מעבודת ה', זה הקב"ה רוצה, את החיטוטי בתר חיטוטי, אבל התכלית זה התכלית הנרצית.

אגרא דהספידא דלויי, להתעלות. וגם הוא היה אומר הרבה פעמים שהוא לא ספדן, אבל זהו העיקר באמת, התכלית של כל התכליתים, וזה מה שהיה דורש מכל אחד ואחד פה, היה מבקש... רבוש"ע... יהיה נא לפניכם כאילו הייתי פורטם, בפרט כאן במקום הזה, לא צריך לספר עוד איזה סיפור, כל אחד יכול לספר לעצמו, יכול להתחזק מאיזה רסיס של זכרונות, אבל הוא היה מבקש, מתחנן, לא להתעסק עם זה, לא להתעסק עם זכרונות ילדות וזכרונות נערות, אלא לקחת את זה, לאסוף למעשה, לדלויי לדלויי, ולא לוותר, אף אחד שלא יוותר לעצמו כי הוא זה, הוא ביקש מכולם לעלות את המקסימום, הוא מעצמו דרש את הכל, אבל לא רק מעצמו, אלא דרש מכולנו לעשות יותר מכפי יכולתו.

יותר מזה אני לא יכול לדבר... באמת שיהיה לתועלת, ונזכה באמת לשמר את הדברים, לשמור, אם זה עוזר למישהו שבעל השמועה יהיה כנגד עיניו אז שבעל השמועה יהיה כנגד עיניו, הרי ראינו את הדברים חיינו את הדברים, אבל שלא ישאר בגדר מעשיות, אלא לקחת את הדבר עד הסוף, וזה היה "הוא היה, אומר" עם כל עצמותיו ועם כל נשמתו, אף פעם לא הסתפק בשטחיות, השטחיות זה היה הדבר הכי קשה בעיניו, אלא

לקחת את זה, ולהעמיד את זה, שיהיה נוקב עד התהום עד עמקי הלב,
ולעלות את זה למעלה, שיהא למעשה.

דברי הספד על רבינו הגדול

מרן רבי שמואל אויערבאך זצוקלה"ה

מאת תלמידו הגאון רבי חיים יצחק פרנקל שליט"א

בהיכל כולל שוטנשטיין י"ב אדר תשע"ח

ברשות ראש הכולל, אברכים תלמידי חכמים, קשה לי לדבר בפני אברכים ת"ח, ידוע שאת זה הראש ישיבה הכי העריך מכל דבר אחר, הוא היה מספר שהיה מדבר עם אמא שלו ועם הרבנית אלישיב ומעולם לא היה להם תכנית אחרת, תמיד חשבו ורצו שהבעל שלהם רק ילמד וילמד. הייתי נוכח שאברך ניגש לרה"י ושאל אותו שמציעים לו איזה שטעלע, שיצא ללמד, שאל אותו הראש ישיבה, האם אתה במשבר, רע לך, למה לך, הרי אתה עושה את שיא התכלית, שאיפת החיים, מה יש יותר מזה לשבת וללמוד.

קשה לדבר וודאי שלא מדברים על הספד אלא רק על דברי התעוררות, כמו שאמר הגאון ר' יוסף שליט"א כל אחד לפי המבט שלו, ר' יוסף שהיה בבתי גוואי ראה את הדברים בעצמותם, אני שהייתי רק בבתי בראי שבבראי ראיתי רק סיפורים ובלא זה מהיכן אני ילמד משהו.

חשבתי לספר כמה דברים שהייתי נוכח בהם, ומה למדים ממעשים אלו. הראש ישיבה כל מאמר חז"ל שהיה מזכיר היה אומר "מתי יגיעו מעשי

למעשה אבותי" זהו כפשוטו ממש בלי פרשנויות הבאים להתחמק מהאמת, הוא היה שואף ותובע להשתוות לדברים.

יש מאמר חז"ל א' שהוא לא אמר כפשוטו ממש, כתוב בגמ' (חגיגה ה:): שלושה הקב"ה בוכה עליהן וא' הוא מי שאינו יכול ללמוד ולומד, ושאלו [אני יודע מי שאל] לפני הרבה שנים את מרן הגרש"ז זצוק"ל מהו הפשט בזה, וענה לו, כן, והביא לו דוגמא מי צריך לעסוק בעניני העולם ולא ללמוד, ואותו אחד שאל את הראש ישיבה מיד אח"כ, והראש ישיבה אמר לו מיד, זה לא כפשוטו לא כפשוטו. כל מאמרי חז"ל שתובעים עד עומק הנפש בלי ויתורים זהו כפשוטו, [וכמו שהיה רגיל לומר שירידת הדורות זה לא גזירת הכתוב ואפשר להלחם בזה] אבל מאמר זה הוא אחז שזה לא כפשוטו. רואים עד כמה כח התביעה, ועד כמה היו חיו של לימוד התורה ללא פשרות ביגיעה עצומה.

אנו זוכר שלמדו בבא קמא בישיבה, כל השיעורים היו לפי סדר הרמב"ן ובעל המאור, עוד פעם הרמב"ן, ועוד פעם בעה"מ, הוא היה מתעכב דוקא במקומות הקשים והמורכבים, לימוד הרמב"ן שזה נחשב ללימוד יותר קשה, שם הוא עמל, שם הוא עשה סדר, שם בנה, לא חיפש קולות ודרכים לפטור את עצמו.

אני רוצה לספר מעשה שאני דיברתי אתו על זה, מעשה נורא שצריך להבין את הדברים, הראש ישיבה בכל השיחות היה אומר 'שבת' 'שבת' 'ימים המקודשים' והרגישו בחוש שהוא מרגיש את קדושת השבת ואת הנשמה יתירה, והוא היה נוהג לומר בשם חמיו של הרב דסלר ר' נחום זאב מקלם, שמי שלא מרגיש את הנשמה יתירה באמת אין לו נשמה יתירה, הוא היה מביא על החכמת אדם שאמר שמרגיש נשמה יתירה

מחצות אחרי המקווה, הוא היה מדבר על הנשמה יתירה שזה דבר טבעי שכל אחד שייך לזה ומי שלא מרגיש באמת אין לו.

היה בחור בישיבה, בחור חשוב עמל ויגע, שקיבל את הדברים כפשוטו ממש, ואמר על עצמו שהוא לא מרגיש את הנשמה יתירה והוא הרגיש מזה רע. אני קבעתי עם אותו בחור ללמוד נפש החיים בין הסדרים, המטרה שלי היתה שהוא ירגיש את הנושא מבפנים וח"ו שלא ירגיש שהוא לא חלק מעם ישראל, ולמדנו פעמיים ולאחר מכן הוא לא רצה להמשיך, הוא טען שזה משבש אותו לכל השבוע.

אבל בפעם השניה נכנסנו לוויכוח על הנושא הזה, ואמרתי לו שכוונת הראש ישיבה שאדם לומד טוב בשבת ותוך כדי לימוד הוא מרגיש הרגשה עילאית או הבנה יותר טובה, זה בא מהכח של הנשמה יתירה, שמכיוון שהכל מתעלה אז יש שייכות לדברים הגבוהים, וכן אם מתפלל ומרגיש התעלות זה בא מהנשמה יתירה, והוא התווכח שזה כפשוטו ממש, והראה לי דוגמא מבחור פלוני תראה איך הוא מתפלל בשבת הוא יש לו נשמה יתירה...

אמרתי לו שאני ישאל את הראש ישיבה על העניין, לאחר יומיים פגשתי את הראש ישיבה ואמרתי לו הראש ישיבה דיבר בשמועס' על הנשמה יתירה שמי שלא מרגיש אין לו, מסתמא הכוונה של הראש ישיבה כמו שדברנו וכו', הוא דופק לי על הגב ר' חיים, אתה מבין טוב, אבל אל תתווכח עם אף אחד... הוא מיד הבין שזה בא מוויכוח, ותמהתי בפניו אם אני מבין טוב למה לא להתווכח, הוא השיב לי, אל תקרר!! כל אחד יבין איך שהוא מבין, אתה לא הבעלים של ההבנות.

אח"כ המשכנו לדבר והעלנו נושאים נוספים, דיברנו על החסידים על המהלך של הרב'ס הקודמים והמתנגדים הוא ביטל משהו כלא היה,

ואח"כ דיברנו על עוד נושא וכו' וכאשר נכנס הביתה פתאום הוא עצר ואמר לי, ר' חיים הדברים כפשוטם!! והתחיל לצעוק עלי שכל מה שהוא דיבר הכל מחוק... מיד ברחתי משם.

לאחר יום יומיים ראיתיו מהעבר השני של הרחוב והוא קרא לי, ואמר לי, ר' חיים מעולם לא קיררתי יהודי כך 'אני אכול' 'אני אכול' [אמרתי לו למה הראש ישיבה צעק עלי, הוא אמר לי זה מה שאתה זוכר...] הכל היה בדעת בשכל בשיא הפקחות, אבל מצד שני הכל 'כפשוטו' הכל יש הכל קיים ולא לבטל שום הרגש.

ההגדרה הכי חזקה שאני שמעתי על הראש ישיבה, ואז גם הבנתי כמה וכמה מעשים, כמה דברים שהייתי מעורב בהם והיו לי בהם תמיהות, זה ההגדרה ששמעתי מאחיו גאב"ד טבריה הגרא"ד שליט"א הוא אמר שהיה לו 'שליטת הדעת', הבעל התניא קורא לזה להשליט המוח על הלב, החזו"א קורא לזה להשליט את השכל על הרגש, דהיינו, לא לאבד את השפיות, לא להתבלבל, לא לערבב עיקר וטפל, לא לאבד את הדעה הצלולה לרגע.

פעם בחוה"מ התחילו את התפילה באגודה, והוא יצא קצת מאוחר, ומחמת כן הוא הזדרז ויצא מהר, וכנראה זה היה קצת בלי יישוב הדעת, ושמעתי מהרב אונא שליט"א שהוא תבע מעצמו למה זה לא היה ביישוב הדעת, מה הלחץ הזה.

אני נזכר כאשר הייתי עם סבי בבית החולים בלילה האחרון, הייתי עייף ונרדמתי, ואז הוא איבד את ההכרה והנשימו אותו, ושבוועיים לאחר מכן הוא נפטר, ובאותם שבועיים היה לי הרבה ייסורי מצפון על מה שנרדמתי, הראש ישיבה אמר לי תשכח מזה! אל תאכל את הלב, תשכח מזה! זהו שליטת הדעת.

היה מעשה עם רוסי [מהעלייה הרוסית הראשונה] שחזר בתשובה והשאיר ברוסיה אשה וילד שהיו גויים והוא עלה לארץ, ומאוד אכל את הלב על זה, ובא למרן הגרש"ז זצוק"ל וסיפר לו את כל הענין ובכה עימו ביחד בדמעות שליש, ואח"כ הוא הלך לראש ישיבה, והוא אמר לו תשכח מזה! תשכח מזה! אולי אם אי פעם תצליח לגייר וכו' אבל כעת תשכח מזה! נבהלתי ממעשה זה, מרן הגרש"ז זצוק"ל בוכה, לאדם זה הרי יש כאב גדול, צריך להשתתף עמו, מה האדישות הזו 'תשכח מזה'.

לאחר חצי שנה דיברתי עם אותו אדם ושאלתי אותו מה למעשה עזר לך, הוא אמר לי מאותו רגע שהראש ישיבה אמר לי תשכח מזה, באמת שכחתי, הוא הרגיע אותי, מחק לי את הבעיה. שליטת השכל היא לא לאבד את העשתונות, רואים מהומות ריגושים בבלולים, לא לאבד את הראש! מה עיקר ומה טפל, זהו שליטת הדעת.

חשבתי הרי מסתובבים הרבה אצלו בבית, תפילות וכו' אך הוא כל הזמן מרוכז ריכוז מלא, בכובד ראש, יכולות וכוחות של שליטת השכל, לחשוב על משהו קטן לדוגמא, לא היה לו חלוק בבית, כל אדם במעמדו יש לו איזה חלוק שהוא מרגיש משוחרר בו, קליל יותר, לא היה אצלו דבר כזה, כל דבר היה בשיא התביעה, ובעבודה, כל הזמן באותו מצב.

אנשים רגילים לשבת רגל על רגל, תנוחה רגועה, בחיים לא היה לראש ישיבה תנוחה כזו, תמיד הוא ישב מרוכז וערני.

אני חושב שזה דברים שאם אנו בחיים שלנו נתבונן, הרי לא רואים דברים כאלו, שליטה בכל המצב, היה אפשר לדבר עמו כדבר איש עם רעהו, אבל מילה אחת שלא במקום או לא תואמת, ביטוי אחד לא במקום... היה מעיר מיד 'ספסט נישט', גם ההערות היו בכובד ראש, אפשר לדבר, אבל איך לדבר ומה לדבר אין דבר כזה סתם לדבר.

מדברים על אדם שהיו חיים עמו עשרים וארבע שעות, ותמיד היה מורא ויראה, נכנסו לבית חיכו שיקרא להם, מעולם לא התפרצו, ובוודאי שלא היה דבר כזה כמו אצל אנשים מבוגרים, מה שלום הראש ישיבה וכו', הכל היה בשיא הרוממות שאדם יכול להיות בו, זה דבר פלא, כיצד אפשר לחיות עם אדם כ"כ הרבה זמן ולחיות ביראה, הקרוב אצלו היה לפי איך שהוא קירב, לא היה אצלו סתם להתקרב. מה שהוא רצה שנבין הוא הסביר, אבל לא היה משלך, אלא הכל הגיע ממנו, המדרגות שלו היו גבוה מעל גבוה, רק יש עניינים שצריך להתעסק אתך, וכמה שצריך אותך הוא מדבר איתך אבל מה שהוא לא צריך אותך הוא שוב נמצא במקום אחר.

זו יראה שיש אצל אנשים גדולים, כמו שסיפרו על מרן הגרי"ז זצוק"ל, יראה זה לא דבר מצוי, זה דבר שבא מתוך עבודה ויגיעה. היום מדברים על אהבה, בדור שלנו מי מדבר על יראה, רק הראש ישיבה! היום צריך להסביר כמה ה' אוהב אותנו, יש שכר בגן עדן, הקב"ה מבין אותנו, הוא לא מבקש מה שאנחנו לא מסוגלים... הראש ישיבה היה תמיד תובע! והוא לא וויתר לעצמו, אבל גם לא וויתר לכולם, היה מדבר שיחה על האבות והשבטים, וסיים הכל נכון 'דברי אלוקים חיים' אבל 'אין לנו שיעור רק התורה', ומיד הוא חזר למציאות הזאת, לתבוע מעצמו ומכולנו, הכל בדעת ושכל, להיזהר מכל מילה, מכל קרירות.

בשנה הראשונה בישיבה אצלנו בביתר היה בחור שהיה לנו מאוד קשה אתו, הוא היה לץ, וכל כולו קרירות, אדישות. עשינו 'ישיבת צוות' והשאלה היתה האם יש בצוות מי שחושב שיש לו אפשרות להשפיע עליו, ואם אין אחד שחושב כך נוציא אותו מהישיבה, ואכן הוחלט להוציא אותו מהישיבה. והיתה לי הרגשה לא טובה, ע"כ שבשנה ראשונה להוציא בחור.

נגשתי ע"ז לראש הישיבה, קודם הוא הקדים ואמר לי זה קשור למרא דאתרא, דהיינו רק מי שמכיר את כל העסק יכול להחליט בזה מכיוון שהוא יודע את כל הפרטים. אבל הוסיף הראש ישיבה, 'צריך מאוד להיזהר מזה כי בחורים יכולים לקרר גם את הצוות', זה מה שהוא אמר. כך הוא ראה את הדברים לעומק בשיחה קצרה. ובאמת כאשר נכנסתי להגיד וועד על דברים רציניים הרגשתי שאני לא יכול לדבר, הוא עשה לי הרגשה 'עזוב אותך'... אתה מיותר כאן, גם כר"מ הוא גרם לי שאני יתקרב. והראש ישיבה תפס זאת בלי שאמרתי לו מילה. בסוף לא זרקנו אותו, אבל ראיתי כאן את התפיסה המהירה לומר את הדבר הנכון, בשניות.

הדבר הזה שהוא אמר לי שצריך לשאול את המרא דאתרא, זה הנהגה מאוד יסודית של הראש ישיבה. בשאלות פרטיות הוא מעולם לא הכריע, שחור לבן, אלא השתתף עם השואל בשיקולים הוסיף ואמר צדדים, דיבר יחד אתך וחקר את הנושא.

הדברים מבוססים ב'רוח חיים' על "מרבא עצה מרבא תבונה" (ב' ז') שהאדם עצמו שיש לו את הבעיה, הוא מבין לגמרי את פנימיות הענין, את כל ההיקף של הבעיה עם כל הנתונים וההרגשים, אך אין לו מספיק שכל, ולכן הוא הולך לכמה אנשים פקחים ומתייעץ איתם ואז יש לו את השכל של כולם וממילא הוא יכול להכריע, ומוסיף הרו"ח שזהו מרגלא בפומיה דאינשי "שאל עצה ועשה כשכלך", תשאל את כולם ותעשה מה שאתה מבין... אתה הרי יודע כל הפרטים אלא בשכל אתה מוגבל, לכן "לך אצל חכם" הראש ישיבה שקל אתך את הדברים, אבל להחליטה עצמה תפעיל את השכל, תחשוב לבד.

היה מעשה מאוד בוטא ששמעתי מהרה"ג ר' בועז קמפלינסקי זצ"ל שהוא התייעץ עם הראש ישיבה, והוא אמר לו צדדים לכאן ולכאן, ודיבר

על נושא אחר, ואח"כ חזר ר' בועז ואמר הראש ישיבה עדיין לא ענה לי, והראש ישיבה המשיך בצדדים לכאן וצדדים לכאן, ובפעם השלישית הוא שאל אותו מה למעשה לעשות בענין, אז הראש ישיבה תפס אותו ואמר לו, בועז! א"א לחנך אותך?! אין לך שכל! כמה זמן יקח לך להבין...

הוא חנך את זה, תחשוב לבד, תפעיל את השכל, תחליט נכון, אתה הרי הבעל דבר. כך הוא גידל את האנשים והם לא נשארו קטנים. ר' ירוחם זצ"ל היה אומר אין מעשים קטנים וגדולים, יש אנשים קטנים וגדולים, אותו מעשה מצווה, תפילין, חסד, שני אנשים שווים עושים זאת, אבל הגדול עושה זאת בגדלות בשאיפות ובענק, ויש אחד שעושה זאת כמצווה ועושה, והראש ישיבה חנך לעשות זאת בגדלות, בשיא השלימות, לא להיות קטנים. הוא מאוד סלד מהקטנות.

וכמה שהוא היה בשליטת הדעת גם היו לו הרגשים גדולים, הוא הרגיש בחוש דברים בצורה עמוקה. יש שמעתתא ידוע בהקדמה על מה שכתוב "העם בוכה למשפחותיו" - על עסקי עריות שנאסרו להם, ונאלצו להיפרד מי שנשא את דודתו וכד', ומביא שהמהר"ל הקשה הרי גר שנתגייר כתינוק שנולד דמי, והרי כל הלכות גירות לומדים ממתן תורה א"כ למה הם נאסרו מהקרובות. ומתרץ המהר"ל דכיוון שהקב"ה כפה עליהם הר כגיגית, וגירות בכל כרוחם אין בזה את הדין של גר שנתגייר כתינוק שנולד דמי, עכת"ד.

הראש ישיבה היה אומר, איך אפשר לומר דבר כזה, וכי אנו גרים? אני לא נכד של האבות הקדושים? כל המציאות שלנו היא שאנו נכדים שלהם! זו שאלה עם הרגשים עמוקים, וכי אנו גרים, אנו לא משתייכים לאבות. כל קבלת התורה ומה שנכנסו למצרים, הכל היה קשור לאבות, והכל המשך

אחד, זה היה אצלו בחוש והוא צעק זאת. ומה שלומדים הלכות גירות, כי צריך לעלות מדרגות, אבל שכלל ישראל נעשו גרים לגמרי זה לא יתכן.

אני נזכר במעשה נורא שקשור גם הוא להרגשים, סיפר לי הרה"ג ר' בועז זצ"ל [שמעתי זאת ממנו פעמיים, שמעתי פעם אחת, ובהזדמנות אחרת בקשתי ממנו שיחזור לי על המעשה שוב]. היה בחור בישיבה, בחור טוב ומצויין, וכל בוקר היה מגיע בזמן לתפילה וכו'. ביום שישי אחד לאחר התפילה הראש ישיבה עוצר אותו ושואלו היכן היית אתמול? ואותו בחור מתחמק, וחוזר ושאל אותו והוא מתחמק, אז הראש ישיבה תפס לו ביד וצעק, היכן היית אתמול?? והוא מתחמק ולא מסוגל לענות.

בצהריים הראש ישיבה פוגש אותו וביקש ממנו מחילה על מה שצעק עליו, ואמר לו תדע לך שהיה לי עליך מחשבות לא טובות כל הלילה. הבחור היה בהלם לא נורמלי, אך הוא פחד לדבר עם כל אברך, וחיפש אברך 'מבין ענין' שיוכל לדבר עמו, וביום ראשון או שני הוא פגש את ר' בועז שהיה מבין גדול עם ראש טוב, וסיפר לו מעשה שהיה כך היה, יש לנו במשפחה בני דודים לא חרדים, ובאותו ליל שישי הם הזמינו אותי לבית של הסבתא ושם אכלנו ושתינו בילינו וכו' והגעתי שם לדברים גרועים שלא עשיתי בחיים שלי, דברים שלא צריך, נפלתי שם ברוחניות כמו שלא נפלתי בחיים, אבל קביעות זו קביעות ובאתי לתפילת שחרית בישיבה, ואחרי שחרית הראש ישיבה מנענע אותי, ולא יכולתי להגיד לו מילה...

היה לו הרגשים מפותחים, היה לו קירבה לאנשים, אנשים לא ידעו כמה הוא קרוב להם, וחושב עליהם, חשבו שהוא לא זוכר והוא לא יודע, היה לו שליטת הדעת, אבל גם היה לו הרגשים מפותחים, להשתמש עם ההרגשות כפי שצריך. השכל צריך להיות במלואו והרגש במלואו, אך

צריך להפעיל את השכל על הרגש, ולהעמיד הדברים כפי שנכון לעשות ולא להתבלבל.

זה חידוש למצוא באדם אחד גם שכל גם רגש וגם שיקול הדעת בדברים שלנו נראה הפוך. הנה מעשה שאני לא יכול לפרט את הפרטים. כל האנשים שהיו מעורים בפרשה הגיעו להחלטה שצריך לעשות משהו ורק זה מה שיציל את המצב, הם היו אנשים מכובדים, וגם זה היה נראה חד משמעי שכך צריך לעשות. והראש ישיבה היה שם, ונגשתי אליו ואמרתי לו את מה שהם חושבים והוא התמצא וידע את כל הפרטים, והוא השיב לי, מי אמר לך מה הקב"ה רוצה!?

הראש ישיבה חתך ברגע אחד - לא לעשות! והיה מאוד אכפת לי, למה הוא לא מתחשב, מי אמר לו מה הקב"ה רוצה, ולקח לי הרבה שנים להבין כמה הוא צדק, היה שם בלבול שלם של רגשות ותסביכים, הוא בשניות הבין את הדבר תפס את הנקודה והכריע. זו שליטת הדעת, לא להתבלבל, לשמור על דביקות במטרה.

כל זה איבדנו ואין לנו, היינו רגילים שהכל בקלות, נכנסים שואלים מקבלים תשובות ברגע, הכל נגמר. ו'הנגמר' הכי נורא מכל הסיפור הזה הוא שלא יהיה מי שיעמוד על קדקדנו ויתבע ממנו - גדל!

לעולם ידור אדם במקום רבו, שכל זמן ששמעי בן גרא קיים לא נשא שלמה את בת פרעה (ברכות ח.) יש איזה בחינה לדור במקום רבו, שהוא מיישר את הדרך מהמכשולים מהחשבונות שלנו לעשות הפוך מכל מה שקיבלנו, הדר במקום רבו עומד על הנקודה בלי רשרוש.

מאידך 'תורתו משתמרת' בזמן מלחמת העולם הראשונה היתה מלחמת אזרחים קשה ברוסיה לבנים כנגד האדומים, ואלו ואלו היכו ביהודים,

והסבא מנובהרדוק בתוך המלחמה הקים חיידרים ושיבות בצורה של מסירת נפש שאין לתאר ואין לשער, הסבא היה בעל מרץ גדול וגם חזק פיזית, ופעל ועשה ובנה מתחת הרגליים של השלטונות, ולפתע פתאום הסבא נפטר... באמצע המערכה, תוך כדי המלחמה להציל את בני ובנות ישראל! תלמידיו התארגנו לקברו בצורה מכובדת בתוך המלחמה, וכולם היו בהלם, מה יהיה... קם חתנו הג"ר אברהם יפה'ן זצוק"ל ואמר אמנם הסבא נפטר, אבל רוחו נשארה בקרבנו, את הרוח אנו נמשיך!

חשבנו שאין עוד גזירות על כלל ישראל, ובאה הגזירה הזאת שהיא הגדולה שבגזירות, מי יורה דעה מי יבין שמועה, דברים כ"כ מעשיים חיידרים, בתי ספר, גנים, ישיבות, שאלות יום יום, מי יכול לקחת על שכמו כזה עול, כזו אחריות?! אבל רוחו נשמרה בקרבנו, אנו לא סוגדים לאיש, אלא לדרך שהוא חנך אותנו, לראות הכל בשכל, זה צריך לשמור בכל משמר. ולהדבק בדרכיו.

נסיים בסיפור קטן ממרן הרב מטשבין זצוק"ל, הוא הרי איבד שני בנים עילויים גדולים בשואה [אחד מהם היה חתנו של הגר"מ זמבה זצ"ל הי"ד] והראש ישיבה סיפר שהוא היה משוחח על זה עם הרבנית, והיא היתה כאובה ובוכה מאוד, אבל עם הרב היה אסור לדבר ע"ז, ופעם אחת דיברו בענין והוא הגיע מרחוק אז היא עצרה ואמרה הרב לא מדבר ע"ז, הוא רק היה אומר "אזי רבוש"ע גימאכט"! כך הקב"ה רצה, וכך הוא עשה. זה התבטא הגאון מטשבין על כאב איום כזה, הראש ישיבה היה חוזר על מעשה זה, והרגשתי את התמימות ואת הבטחון, אין דאגה אין לחץ וכו' זה הקב"ה רצה. והדברים האלו שאני אומר לעצמי, הגדולה שבגזרות!! אבל זה רבוש"ע גימאכט! וכנראה תורתו נמצאת עמנו מספיק חזק, עמוק ויציב, שהדברים ימשכו הלאה כרצונו עד שיבוא משיח צדקנו בב"א.

דברי הספד על רבינו הגדול

מרב רבי שמואל אויערבאך זצוקלה"ה

מאת מורנו ראש הכולל הגאון רבי שמואל הרמן שליט"א

בהיכל כולל שוטנשטיין י"ב אדר תשע"ח

מה נורא המקום הזה... לעמוד כאן ולדבר על מלאך ה' צבקות... שרפים עומדים ממעל לו, הלב שבור לרסיסים, הגוף כולו כואב ודואב שנלקח מעמנו ליבן של ישראל... נלקח מעמנו ליבן של ישראל ביום ובזמן המקודש ביותר, ביום השבת קודש קודשים, היו לו כאלו השגות כאלו הבנות בשבת קודש קודשים, גם אנשים הפשוטים ביותר שלא הצליחו להשיג ולהבין ולשמוע, אבל כאשר באו אצלו בד' אמות של שבת, איזה פייער איזה אש..

בזמן הזה הגיענו ההלם הגדול, בשבת 'זכור אשר עשה לך עמלק' שזה היה כל הוויתו 'אשר קרך בדרך' - אסור לחיות בקרירות! בזמן הזה, נלקח מעמנו לגנזי מרומים... הלב ממאן להאמין, כמה ימים שמרגישים ומתהלכים ממש כגוף בלי נשמה, ליבן של ישראל שהיה קשור לכל לב של כל אחד ואחד, כל העם באו בבכיה, הבכיות הנוראות של כל אחד ואחד זה בגלל שהלב הגדול שנדם הוא היה הלב של כל אחד ואחד, נלקח מה שהיה קשור בלב הגדול שלו... זה ממש כגוף בלי נשמה.

לב שהרגיש בכזו צורה מופלאה, בכזו דרך שאין לה אח ורע, לכל אחד ואחד ממש, לב הרגיש לתלמידיו ושננתם לבניך אלא התלמידים, רבבות

תלמידים, ולכל אחד הוא נתן את כל ליבו נפשו ומאודו, כל אחד הרגיש בן יחיד, וזה בגלל שהאבא נתן לו את כל כולו, כמים פנים אל הפנים כן לב האדם אל האדם. היתומים, האלמנות, והשבוירי לב, כאילו אין לו בעולמו כלום אלא רק את הצער, רק מה שהשני צריך, הלב ממאן להאמין...

ומה נורא המקום הזה, שבמקום הקדוש הזה הראש ישיבה מסר נפשו כפשוטו, מסר ליבו ונפשו. גם באותם ימים בתחילת הכולל לפני למעלה מעשר שנים, הזמנתי את הראש ישיבה להגיע לכולל לפני שהוא היה פה בשערי חסד, שעה וחצי שעתיים קודם לכן קיבלתי טלפון מהג"ר יוסף שליט"א שהראש ישיבה לא מרגיש טוב, היה לו חתונה שהוא היה אמור לנסוע והוא לא נסע. בקשתי מר' יוסף אם אני יכול לדבר עם הראש ישיבה, דיברתי עמו והסברתי לו שבנפשנו הדבר להעמיד את הכולל [אני לא רוצה להכנס יותר מידי לפרטים] והראש ישיבה הגיע ממיטת חוליו בשארית כוחותיו, בקושי דיבר, והוא דיבר קרוב למחצית השעה.

אחרי שהראש ישיבה דיבר בביהמ"ד, היה צריך לעלות לקומה למעלה לסעודת היארצייט של אביו של פטרון הכולל מר שוטנשטיין, אך הראש ישיבה כאשר סיים לדבר הוא ניגש לצאת, וזה היה במצב שידעתי שאם הראש ישיבה ילך, הדברים תלויים מנגד, מצד א' לא העזתי שהרי הוא הגיע בשארית כוחותיו, אבל ידעתי שגופי תורה תלויים בזה אם הוא ישאר ויעלה למעלה [שוב אינני רוצה לומר את כל הפרטים] אמרתי לראש ישיבה אם הראש ישיבה הולך עכשיו, יתכן שהכולל יסגר... ור' יוסף לא הסכים שאני אגש לראש ישיבה, הוא אמר לי שהראש ישיבה ממש חולה, אבל ידעתי מה זה תורה אצלו, והעזתי ואמרתי לו את הדברים הללו, והראש ישיבה עלה למעלה, וכך הוא הציל את כל המצב, זה היה בתחילת הדרך.

אני לא יודע מהיכן זכינו להתקרב לראש ישיבה, אני חייב להזכיר את אבי מורי שיבדלח"א שבזכותו אני עומד כאן ובזכותו זכיתי לעמוד ולהתקרב לראש ישיבה, הכל בזכותו. לפני כמה שנים היו הרבה מקטרגים, הרבה ערב רב, שלא בחלו בשום דרכים לפגוע במקום הקדוש הזה, והיה בנפשו של הראש ישיבה שהמקום כאן יתקיים בקדושה ובטהרה.

היו כמה אנשים שנסעו למר שוטנשטיין וסיפרו לו כל מיני סיפורים כדי לפגוע בכולל, ממש מוציא שם רע, ורצו לפגוע במקום הזה, אני לא רוצה להכנס לכל הפרטים כל מה שהיה, אבל זה הגיע למצב שהמקום היה בסכנה גדולה ממש, באותו זמן מר שוטנשטיין הגיע לארץ והם העלילו עלילות שהכספים של הכולל לא הולכים לאברכים אלא לעניינים אחרים, ואצלו דבר כזה היה בנפשו, ובדיוק אז הוא הגיע לארץ, ואני זוכר שנכנסתי לראש ישיבה והוא התעניין בכל הפרטים ונתן לי ברכה על זה.

וכאשר הוא הגיע לארץ ובא עם האחראי על הכספים אצלו, ואמר לו תיקח חברת רואי חשבון שתבדוק אם זה נכון. הם נכנסו לרו"ח של הכולל, וכאשר רוצים לבדוק כחוט השערה ודוקא להפיל... חששתי מאוד מי יודע, באותו לילה לא ידעתי את נפשי מה יהיה על המקום תורה הזה, אבל ידעתי שהראש ישיבה נותן ליבו על המקום הזה, יש פה שמירה מיוחדת.

באותו הלילה אחר שבדקו ובאו גם לכולל, מיד כשיצאו רצתי לראש הישיבה ופרצתי לבית בבכיות נוראות, ולא הפסקתי לבכות, והראש ישיבה שאל מה קרה, ואמרתי לו את כל הענין שכבר דיברתי עמו קודם לכן, הראש ישיבה תפס לי את היד ואמר לי מילה אחת 'ויהפוך' - ויהפוך ה' את הקללה לברכה, ויותר לא אמר לי דבר. וזה באמת מה שקרה כפשוטו, מתוך הקללה שניסו להרוס מקום תורה נהיה ברכה, לאחר

יומיים אני מקבל טלפון ממר שוטנשטיין תבוא מהר למלון, אני לא ידעתי מה קורה ומה הוא רוצה, באתי אליו והוא אומר לי שעשו בדיקה וראו שהכל חלק ולבן, ולכן אני כותב היום מכתב לכל אלו שבאו להזיק ולקטרג והוציאו דיבתם רעה על הכולל, אני כותב להם שהכל חלק, שלא יגעו יותר בכולל. 'זיהפוך' מתוך הקללה נהיה ברכה, שבלא זה הם היו ממשיכים וכל פעם עוד מעשה ועוד מעשה, אינני יודע איך זה היה נגמר, וכך ע"י הבדיקה הכל הפסיק.

לא שייך ובוודאי אני ראוי לדבר על הראש ישיבה, בכלל רק להזכיר את השם של הראש ישיבה צריך לשבת שבעה נקיים, פחד פחדים ממש, ועם כל ההשגות העליונות שלו בקדושה ובטהרה כאשר זה היה מגיע לטפל במישהו, באיזה פשיטות ובאיזה נעימות כאב רחום וחנון לא מוותר על שום פרט, דואג עד הפרט האחרון. אבל אנו בוכים... אנו בוכים כי כבו לנו המאורות, אין לנו אורים ותומים מי יורנו מי יביננו, את מי נשאל, ממי נבקש ברכה, ממי ניטול עצה.

הדבר היחיד שאנחנו יכולים כן לעשות זה מה שהראש ישיבה היה רוצה שנעשה במצב הזה, עכשיו אנו נמצאים במצב של 'אבל גדול ליהודים', איך אנחנו נכנסים לימי הפורים, הראש ישיבה היה צועק 'נזכרים ונעשים!' הדר קיבלוה מאהבה! רק לראות את הראש ישיבה בפורים, איך זה היה משפיע לכל השנה כולה, אלו ימים של אבל וצריך כאשר קמים מהאבל והשבעה, להיכנס לימי הפורים, מה הראש ישיבה היה רוצה מאתנו כעת.

ראיתי אוה"ח על הפרשה (פרשת כי תשא) כי תשא ראש בני ישראל, פירוש אם תראה שישתלק ראש בני ישראל בלא עת, ולא יעלה בכלל כעלות גדיש בעתו, הטעם הוא 'לפקודיהם', על דרך אומרם ז"ל (שהש"ר

פ"א) בפסוק אשכול הכופר דודי לי ואמרו ז"ל איש שהכל בו, הוא כופר נפשם של ישראל, והוא אומרו 'לפקודיהם' לשון חסרון, על דרך אומרו (במדבר ל"א מ"ט) ולא נפקד ממנו איש, כי לצד חסרון ישראל שנתחייבו, לזה אני נוטל את ראשם בעדם לכופר נפשם שלא ימותו כל ישראל ע"כ. זה מה שקרא כאן כפשוטו הלב הגדול הלב העצום שנשא את כל אחד ואחד, שהרגיש כל אחד ואחד, את כל הצרות של עם ישראל, בעוונותינו הרבים אנו התחייבנו והוא נוטל מעל ראשנו.

מוסיף האוה"ח, ואומרו 'זה יתנו' כאן פירש הכתוב מה הוא כופר נפש שצוה לתת, ואמר 'זה יתנו' כיון אל ספר התורה דכתיב (יהושע א') לא ימוש ספר התורה הזה מפיו, גם אמרו ז"ל כי הקב"ה לפניו כל היום מונח ס"ת כמשפטו אשר צוה למלך ישראל (דברים י"ז י"ט) והיתה עמו וגו', והוא מה שהראהו באצבע זה יתנו, וסתמו כפירושו שעל המונח לפניו תמיד צוה ה', ובאמצעות מה שילמדו בתורה היא מגינה ומכפרת עון ומרבה זכיות כאומרם (מנחות ק"י) ותלמוד תורה כנגד הכל ע"כ.

עוד כתב האוה"ח, 'ונתנו איש כופר נפשו' של המסתלק, או גם כן של הנשאים, שירגישו בפטירת הצדיק שנלכד בשחיתותם, וכל אחד ישכיל כי חייב מיתה לשמים ויתקן מעשיו, והוא מה שמפורש בדברי קבלה (ישעי' נ"ז) מפני הרעה נאסף הצדיק, פירוש אם הסובבים דבר הרגישו החסרונם ותקנו מעשיהם שלא תבא עכ"ד.

ה'זה יתנו' שיתן כל אחד אצבעו בס"ת, זה מה שכתוב. ובוודאי שאיני ראוי לדבר בפני אברכים מופלגים תלמידי חכמים יראים, וכפי שהראש ישיבה תמיד שאל אותי איך מר שוטנשטיין זכה להיות מחזיק תורה של כזה מקום גדול...

רק בימים האחרונים אני נזכר בכל מיני מעשים, איך היה מדבר איתי בגדלות לשמור על המקום בקדושה וטהרה. היה אחד מהגבירים של הכולל שהיה נותן סכום גדול של מאות אלפי דולרים בשנה, ובזמן שהתחילו הרבה מקטרגים, בא בטענה למה אתם לא עושים כך וכך, לא משלבים וכו', נכנסתי לראש ישיבה, והוא אמר לי בכזו שלווה הנפש 'תורה בטהרתה!' ואמר לי לשמור את המקום שיהא מקום קדוש וטהור. קודם לכן הסתפקתי אם להכנס לראש ישיבה או לעשות תחבולות, בסוף נכנסתי ושאלתי, וכך אמר לי הראש ישיבה בפשיטות, 'תורה בטהרתה'.

וזו התורה המונחת לפני ה' כדברי האוה"ת, אם זה לא 'בטהרתה' זה לא התורה אשר ציווה ה', ובאמת אותו גביר הפסיק לתת כסף לכולל, אבל מאז הכולל עלה במעלות גדולות ונשגבות, זה מה שבער בראשי בימים האחרונים, 'תורה בטהרתה' - תורה בטהרתה, זה הלוחות הברית של המקום הקדוש הזה.

תמיד שהייתי מספר לראש ישיבה לפני שיצאתי לחו"ל, ואח"כ שהייתי חוזר, הוא היה את מברר הפרטים הקטנים כיצד היה ומה נעשה, התקשרתי פעם מחו"ל, והוא אמר לר' יוסף שליט"א שיעיר אותו בשבילי גם באמצע הלילה.

אני רוצה לספר עוד מעשה אחד, בסוכות לפני כשמונה שנים מר שוטנשטיין ומשפחתו הגיעו לארץ, ותמיד היתה דרכו לבוא עם כל משפחתו ולבקש ברכה מהראש ישיבה, באתי לראש הישיבה לפני סוכות, ואמר לי אתם יכולים לבוא כל הסוכות מתי שאתם רוצים, אך לא לבוא בהושענא רבא.

קבענו לבוא ביום השלישי של חוה"מ, אך לא איסתייע מילתא והוא לא יכול היה לבוא. מגיע ערב הושענא רבא, אני לא יודע מה לעשות, ניסיתי

לדחוף אותו שיבוא עכשיו, אבל זה לא הלך, שעה שעתיים לפני השקיעה אני רואה שזה לא הולך, התקשרתי לרב אונא אמרתי לו שלא נעים לי אך אני לא יודע מה לעשות, אמר לי הרב אונא אני לא מעיז לבקש מהראש ישיבה דבר כזה, אצלו הושענא רבא זה קודש קודשים, לא מכניסים אף אחד, הוא לומד כל היום וכו'. התקשרתי שוב, אמר לי הרב אונא אם אתה רוצה תבקש בעצמך, אני לא מבקש...

לא הייתה לי כל ברירה נכנסתי לראש הישיבה בפחד פחדים ממש כמה שעות לפני הוש"ר, מיד כשנכנסתי הראש ישיבה אמר לי בשביל החזקת תורה בוודאי אתה יכול להביאו גם בהוש"ר [אע"פ שקודם לכן הוא לא הסכים כעת ראה שאין ברירה] ובאנו בהוש"ר וישבנו אצלו, ובתחילה חשבתי שהראש ישיבה יכניס לחצי דקה וכו', אך הוא הכניס את כל משפחתו וכל אחד ביקש מה שצריך, וכל זה מכיוון שהוא ראה שהמקום תורה תלוי בזה לכן הוא נתן את כל נפשו, גם בזמן המקודש ביותר.

בזה אני רוצה לסיים, איני יודע במה זכיתי בזכות הגדולה להיכנס לקודש פנימה בליל שישי האחרון, הייתי בחו"ל ותמיד הייתי נוהג להיכנס לראש ישיבה בחזור מחו"ל אלא שלא תמיד נכנסתי מיד, ואף בקשו ממני שאשאר בחו"ל לשבת, אך משמים חזרתי, ובדרך כלל הטיסה נוחתת בחמש וחצי אך כעת הטיסה התאחרה ולכן לא הספקתי מעריב בכולל, והלכתי להתפלל מעריב בבית הכנסת הגר"א בשעה אחת עשרה, אח"כ התעכבתי קצת, ובשעה עשרה לשתים עשרה ירדתי לרח' כהנוב ושם פגשתי את הגר"צ וידר שליט"א, ואני אומר לו כמה צריך להתפלל על הראש ישיבה שיתחזק, ואז הוא אומר לי הזכרת לי שהראש ישיבה ביקש ממני שאני אבוא לסדר לו את התפילין, הוא הרגיש שהתפילין גדולים ורצה שאני אקטין לו אותם, והגר"צ שליט"א הביט בשעון ואמר אוי

מאוחר, אמרתי לו שיתקשר לבדוק אצל ר' דוד בידרמן אם אפשר להכנס, והוא שאל את הראש ישיבה, והראש ישיבה אמר לו שיבוא,

אמרתי לו א"כ אני גם בא אתך. הגר"צ נכנס לסדר את התפילין הראש ישיבה למד גמ' פסחים, ואני עמדתי קצת בצד, ואז כאשר נכנסתי לחדר, לא זכור לי מעולם שהוא הושיט יד, תמיד הייתי מגיש לו את היד לראות אם מגיש ואם לא הייתי מחזיר מיד, אך כאן כאשר הגר"צ התקרב לידו והוא ראה גם אותי נכנס לחדר, אמר לי במילים האלו [וזה הצוואה שלו בעבורי, מעולם הוא לא התבטא כך אע"פ שתמיד עודד וחיזק] פעם ראשונה ואחרונה שמעתי ממנו מילים אלו שאמר אז להגר"צ שליט"א "הרב הרמן מקים עולה של תורה" ואז הושיט לי את היד ואמר לי 'שלום עליכם' ונתן לי הרבה ברכות.

הראש ישיבה העמיד לנו כי התורה באיכות 'תורה בטהרתה' - 'זה התורה המונחת לפני ה'", וזה הדבר הגדול שיש פה בכולל, ומילים אלו אני מרגיש שזו הצוואה שלו - להקים עולה של תורה.

ישבתי ודיברתי עמו כמה עניינים והוא נתן ברכות בשארית כוחותיו בדעה צלולה לגמרי. הראש ישיבה שמח מאוד מהתפילין שסידר לו הגר"צ שליט"א ואמר לו במנוחת הנפש כעת אני מרגיש טוב, ואז הגר"צ שליט"א דיבר אתו עוד משהו והוא התחיל לצאת, ברכתי את הראש ישיבה שנזכה לעוד שנים רבות להיות אצלו, והוא השיב ואמר 'אמן' ה'אמן' הזה מהדהד באזני עד עכשיו, זו המילה האחרונה ששמעתי מהראש ישיבה, אבל לא זכינו....

אמנם הדברי אלוקים חיים, והיסודות שהוא השתית על תורה בטהרתה, על המלחמה שנלחם על כל אחד ואחד, על ליבן של ישראל, האהבה

שהוא נתן לכל אחד ואחד, הדרך והמורשת שהוא הנחיל לנו, התורה מסיני שהוא נתן לנו, בזה אנו נחיה לעוד שנים רבות.

הראש ישיבה, תהיה מליץ יושר תחת כסא הכבוד שהמקום תורה הזה יוכל להמשיך, ואני יכול לומר - כשאפתך, אני לא יודע מהיכן זכינו, אבל מקום תורה הזה היה קרוב לו מאוד. תהיה מליץ יושר על משפחתי ועל כל משפחת הכולל, כל פעם שהייתי מדבר אתו על הכולל, כל פעם באיזה שמחה, ובזכות לימוד התורה - תורה בטהרתה, ונלחם ע"י זה מלחמת ה' בעמלק ובערב רב, נלחם על ה'אשר קרך', ונזכה להקים את כל המוסדות כדי שנוכל להמשיך ולקיים ולהעמיד דורות ישרים מבורכים של תורה ויראה, ובזכות זה נראה בבניין הבית הגדול ובביאת גואל צדק ויקיצו וירננו שוכני עפר ויבולע המוות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים ונאמר, אמן.

כולל שומנשטיין

שערי חסד - ירושלים

כבה אור העולם אוי לה לספינה שאבדה קברניטה

מי יתן ראשנו מים ועינינו מקור דמעה ואתם ענו אבוי אוי ואללי על השבר הגדול אשר הושברנו כי נוטל כבוד מבית חיינו בהתמוטט מוסדי תבל עם נטילת התורה וכלי הקודש כי לוקח אדונינו מעל ראשינו מאור עינינו רוח אפינו אשר אמרנו בצילו נחסה, מוסר התורה ומנחיל שמועתה, עמוד האש שהלך לפני מחנה ישראל יומם ולילה, אשר כאב רחום נשאנו על לוח ליבו הטהור, צופה היית לבית ישראל, ליבן של ישראל, מנורה הטהורה, פטיש הימיני, עמוד האמת, צדיק יסוד עולם

רבנו הגדול והקדוש מזן ראש הישיבה זצוקללה"ה

00945-668-47

אשכבתא דרבי היום יום ראשון י' אדר תשע"ח

בשעה 11:00 בבוקר מהיכל ישיבתו הקדושה להר המנוחות

אבי אבי רכב ישראל ופרשיו תורה תורה חגרי שק והתפללי באפרים

מי יקצה בגבעות מי יסתת בהרים מי יברק הוויות ומי יתרץ שבדים מי ילחום מלחמתך וישיב לשערים אבל יחיד עש' לך ומסכד תמרוזים, על תוכש משומיך צולל במים אדירים, על מפענח צבונך, מגלה מסתורים זרע קודש לבשו שקים כי גלתה שכינה מהיכל וכל ישראל יהגו ביגוני ויבכו את השריפה אשר שרף ה'

מספד תלמידים

בהלקח מאתנו מורינו ורבינו
עטרת ראשינו רבינו הגדול והקדוש

מרן ראש הישיבה

זצוקל"ה

נתאסף לבכי ולמספד בהיכל הכולל

היום יום שלישי יב' אדר בשעה 17:30

יספידוהו מרה

הגאון רבי **יוסף פטרוף** שליט"א
תלמידו חביבו

הגאון רבי **חיים יצחק פרנקל** שליט"א
ראש הישיבה לצעירים 'שער התלמוד' – ביתר

מורינו **ראש הכולל** שליט"א

תפילת ערבית בשעה 19:00

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

Rabbi Shmuel Auerbach
Jerusalem

שמואל אויערבאך
פעניק ירושלים תוכב"א

ערב ימי הפורים תשע"א
ב"ה, ירושלים

בפרוס ימי השמחה ימי הפורים זמן קבלו ישראל התורה מאהבה, עולה על לב
כל אחד גודל מעלת מחזיקי התורה.

ובפרט תומכי ומחזיקי הכולל אשר מעלתו ידועה, הנקרא בשמו "כולל
שוטנשטיין" אשר בין כותליו מגדלים טובי האברכים אשר בעיר הקודש
ירושלים לתורה ולגדולה לעסוק בלימוד התורה הקדושה יומם ולילה כאשר
מסירים מעליהם טרדות זמן למען יוכלו לשקוד במנוחת הנפש.

ברכתי נתונה בכל לב לידידי ותומכי הכולל הנכבד אשר בזכות החזקת עמוד
התורה, עמוד העולם. ישפיע ה' עליהם רוב ברכה ושמחה לטוב להם כל הימים
עד עולם.

על מנכ"ל י"ח א: ק"ח
על המנהל הכללי ג"ס ג
על המנהל הכללי ג"ס ג
על המנהל הכללי ג"ס ג
על המנהל הכללי ג"ס ג
על המנהל הכללי ג"ס ג